

BOODSCHAP VAN PAUS FRANCISCUS TER GELEGENHEID VAN DE « INTERNATIONALE DAG VAN MENSEN MET EEN BEPERKING »

Beste broeders en zusters!

Dit jaar maak ik van de gelegenheid gebruik, die de viering van de « Internationale Dag van mensen met een beperking » mij geeft, om mijn nabijheid te betuigen aan allen die in deze pandemie bijzonder moeilijke situaties moeten doorstaan. We zitten allemaal in hetzelfde schuitje, midden in een ruwe zee die ons bang kan maken; maar op deze boot zijn er enkelen, zoals mensen met een ernstige beperking, die nog veel harder moeten vechten.

Het thema van dit jaar is: "*De wederopbouw van een betere, toegankelijke en duurzame post-Covid-19-wereld: inclusief voor mensen met een beperking*". De uitdrukking 'wederopbouw' deed me denken aan de evangelische parabel van het huis dat gebouwd werd op rots of zand (*vgl. Mt 7, 24-27; Lc 6, 46-49*). Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om enkele overdenkingen met jullie te delen, met name naar aanleiding van bovengenoemde parabel.

1. De dreiging van de wegwerpcultuur

Ik begin met de 'regen', de 'bergstromen' en de 'storm' uit deze parabel die het huis bedreigen; je zou ze kunnen vergelijken met de wegwerpcultuur die zo wijdverspreid is in onze tijd (*vgl. Paus Franciscus, Ap. Exortatie: « Evangelij gaudium », 53*). Deze cultuur lijkt bepaalde 'onderdelen van de mensheid' op te willen offeren ten behoeve van een kleine beperkte elite, een bepaalde categorie mensen die het voorrecht zouden hebben om een onbeperkt leven te leiden. Het menselijk leven zelf wordt dan niet langer gezien als een intrinsieke waarde die moet worden gerespecteerd en beschermd, en dan vooral als het arm, gebroken of handicapt is. (*Paus Franciscus in de encycliek: « Fratelli tutti », 18*).

Deze cultuur treft hoofdzakelijk de meest kwetsbare groepen, zoals de mensen met een beperking. In de afgelopen vijftig jaar zijn er belangrijke stappen voorwaarts gezet, zowel door civiele alsook kerkelijke instellingen. Het bewustzijn van de waardigheid van elke persoon nam toe. Dit heeft geleid tot moedige alternatieven ten behoeve van de aanvaarding van mensen met een fysieke en/of psychologische beperking. Op cultureel niveau zijn er echter nog te veel uitingen die deze oriëntatie effectief tegenspreken. Er bestaat, ten gevolge van een narcistische en utilitaire mentaliteit, nog te veel een afwijzende houding die leidt tot marginalisatie, zonder voldoende te beseffen dat *kwetsbaarheid* onvermijdelijk deel uitmaakt van *elke mens*. Concreet zijn er heden ten dage heel wat mensen met een ernstige beperking die de weg naar een goed en zinvol leven hebben gevonden, zij het ook met moeite; net zoals er vele zogenaamde 'normaal begaafde' mensen zijn die onvervuld en ontevreden zijn, zo niet wanhopig. "Kwetsbaarheid maakt deel uit van de essentie van de mens" (*Paus Franciscus in een toespraak op het congres: « Catechese voor mensen met een beperking », 21/X/2017*).

Daarom is het, vooral op deze Internationale Dag, belangrijk om op te komen voor alle mannen en vrouwen met een beperking, en een *levenscultuur* te bevorderen die voortdurend de waardigheid van iedereen bevestigt, ongeacht leeftijd of sociale status.

2. De 'rots' van inclusie

De huidige pandemie heeft de ongelijkheden die onze tijd kenmerken verder aan het licht gebracht, met name de bijzondere schade die werd aangericht aan de meest kwetsbaren. "Het virus trok een verwoestend pad en veroorzaakte onwillekeurig een nog grote ongelijkheid onder de mensen, en discriminatie. Het maakte de reeds bestaande verschillen alleen maar groter!" (*Paus Franciscus: « Catechese bij de algemene audiëntie » van 19/VIII/2020*).

Om deze reden is *inclusie* de eerste 'rots' waarop ons huis gebouwd moet worden. Hoewel deze term soms wordt misbruikt, blijft de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan (*vgl. Lc. 10, 25-37*) nog altijd actueel. In feite komen we op onze weg door het leven heel vaak gewonde mensen tegen, mensen die vaak getekend zijn door een beperking of door kwetsbaarheid. "De in- of uitsluiting van de persoon die aan de kant van de weg lijdt, kwalificeert al onze economische, politieke, sociale en religieuze projecten. Elke dag worden we geconfronteerd met de keuze om een barmhartige Samaritaan te zijn of een onverschillige voorbijganger" (*uit de encycliek: « Fratelli tutti », 69*).

Inclusie zou de 'rots' moeten zijn waarop alle programma's en initiatieven van burgerlijke instellingen gegrondvest zijn, zodat niemand, vooral degenen die gebukt gaan onder grote moeilijkheden, wordt uitgesloten. De sterkte van een ketting hangt af van de zorg voor de zwakste schakels.

Wat de kerkelijke instellingen betreft, bevestig ik nogmaals de noodzaak van *geschikte en toegankelijke instrumenten* voor de overdracht van het geloof. Ik hoop dat ze zo goedkoop mogelijk ter beschikking worden gesteld van allen die ze nodig hebben, met gebruikmaking van de nieuwe technologieën die zo belangrijk zijn gebleken tijdens deze pandemie. Ik moedig ook de *gewone vorming aan* voor priesters, seminaristen, religieuzen, catechisten en pastoraal werkenden met betrekking tot mensen met een beperking en het gebruik van inclusieve pastorale methodes. Parochiegemeenschappen moeten streven naar een gastvrije manier om mensen met een beperking te ontvangen en dit bewustzijn onder alle gelovigen te vergroten. Een open en volledig toegankelijke parochie vereist niet alleen het wegnemen van allerhande bouwkundige barrières, maar vooral ook het werken aan een houding van solidariteit en dienstbaarheid van alle parochianen ten opzichte van mensen met een beperking en hun gezinnen. Het gaat erom dat in ieders denken niet langer plaats is voor een onderscheid in 'wij' en 'zij', maar enkel nog maar 'wij'.

3. De 'rots' van actieve deelname

Om de 'wederopbouw' van onze samenleving beter te kunnen realiseren is het nodig dat de *actieve deelname* van de meest kwetsbaren personen wordt bevordert. Allereerst bevestig ik met kracht het recht van personen met een beperking om *de sacramenten te ontvangen*, net als alle andere leden van de kerk. Alle liturgische vieringen van de parochie moeten toegankelijk zijn voor iedereen, zodat men samen met zijn broeders en zusters, het geloof kan verdiepen, vieren en beleven. Er moet speciale aandacht zijn voor mensen met een beperking die de sacramenten van de christelijke initiatie nog niet hebben ontvangen: ze kunnen worden opgenomen in het catechetisch traject ter voorbereiding van deze sacramenten. De genade, waarvan ze dragers zijn, mag door niemand worden voorkomen.

"Dankzij het doopsel dat men heeft ontvangen werd elk lid van Gods volk een missionaire discipel. Elke gedoopte, ongeacht zijn rol in de kerk en ongeacht het opleidingsniveau van zijn geloof, is een actief onderdeel van de evangelisatie" (*Exortatie: « Evangelii gaudium », 120*). Om deze reden vragen mensen met een beperking, zowel in de samenleving als in de kerk, om *actieve medewerkers* te mogen worden van pastorale zorg, en niet alleen ontvangers. «Veel mensen met een beperking hebben het gevoel dat ze er niet bij horen, dat ze niet mee mogen doen. Er is nog zoveel dat hen ervan weerhoudt om volledig en volwaardig medeburger en medeparochiaan te zijn. Het doel is niet alleen om voor hen te zorgen, maar vooral ook om hen te begeleiden en hen te 'zalven' tot actieve deelname aan de burgerlijke en kerkelijke gemeenschap. Het is een veeleisende en ook vermoeiende weg om te gaan, maar een weg die steeds meer zal bijdragen aan de algehele gewetensvorming om elke persoon te herkennen als een unieke en onvervangbare persoon" (*Encycliek: « Fratelli tutti », 98*). Inderdaad, actieve deelname aan de catechese van mensen met een beperking draagt bij aan een grotere rijkdom van het leven in de gehele parochie, want ze is geënt op het doopsel in Christus, en samen met hem delen zij, op hun eigen bijzondere bestaanswijze, in de priesterlijke, profetische en werkelijke bediening en evangelisatie *door, met en in de Kerk*.

Daarom vormt ook onder catechisten de aanwezigheid van mensen met een beperking, geheel volgens hun eigen kunnen, een rijke bron voor de gemeenschap. In die zin moet hun vorming en opleiding worden bevorderd, zodat ze zich verder kunnen ontwikkelen, met name op theologisch en catechetisch gebied. Ik hoop dat in parochiegemeenschappen steeds meer mensen met een beperking catechist kunnen worden om het geloof effectief over te brengen, overeenkomstig hun eigen getuigenis (*uit de toespraak van de Paus op het congres: « Catechese en mensen met een beperking », 21/X/2017*).

« Erger dan deze crisis is het drama haar boodschap te verspillen » (*Paus Franciscus in zijn homilie op het Hoogfeest van Pinksteren, 31/V/2020*). Daarom wil ik graag alle mensen bemoedigen die zich elke dag, vaak in stilte, inzetten om situaties van kwetsbaarheid en gebrokenheid te verbeteren. Moge onze gemeenschappelijke wens om onze wereld opnieuw op te bouwen, ons helpen om samenwerkingsverbanden te creëren tussen zowel burgerlijke als kerkelijke organisaties, om een stevig 'huis' te bouwen dat bestand is tegen alle weersomstandigheden en waar ook mensen met een beperking welkom zijn, omdat het gebouwd is op de rots van *inclusie* en *actieve deelname*.

Francisco

Rome, Sint-Jan van Lateranen, 3 december 2020